

Pamięć dla przyszłości

Krótką historia

Dzień Pamięci o Holokauście

- Do szkół ten Dzień został wprowadzony przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu **w 2004 roku**, w ramach inicjatywy Rady Europy – „Nauczanie pamięci – edukacja na rzecz przeciwdziałania zbrodniom przeciwko ludzkości” oraz w związku z Deklaracją Sztokholmską Grupy Roboczej do Współpracy Międzynarodowej w Dziedzinie Edukacji, Pamięci i Badań nad Holokaustem.
- Jako stałą datę tych obchodów w polskich szkołach wybrano **19 kwietnia** - rocznicę wybuchu powstania w Getcie Warszawskim.
- Zależy nam, aby obchody tego Dnia **na stałe** zagościły w kalendarzu ważnych wydarzeń szkoły jako część długofalowego projektu zaplanowanego i realizowanego wspólnie przez nauczycieli i uczniów.

Od pierwszej edycji projektu współpracowali z nami przedstawiciele

*Żydowskiego Instytutu Historycznego im. Emanuela Ringelbluma
i Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.*

Z biegiem lat nasza współpraca się zacieśniała i ostatecznie przyjęła formę instytucjonalną.

Zatem organizatorami projektu są:

Stowarzyszenie „Dzieci Holocaustu” w Polsce

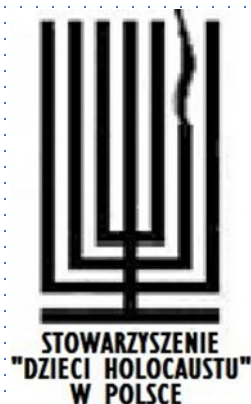
**Wydział Rozwoju Kompetencji Społecznych i Obywatelskich Ośrodka Rozwoju Edukacji
w Warszawie**

Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma

Zdarzało się, że do współpracy przy konkursie na określony temat zapraszaliśmy do współpracy inne organizacje, jak **Instytut Pamięci Narodowej** czy **Muzeum Historii Polski**.

Organizacje tworzące projekt „Pamięć dla przyszłości”

A oto nasze projekty

W roku szkolnym **2003/2004** zorganizowaliśmy, wraz z Centralnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli, konkurs edukacyjny

na najlepszy scenariusz filmowy, opisujący losy osoby ocalonej z Zagłady.

W roku **2004/2005** prowadziliśmy konkurs na

projekt obchodów w Polsce Dnia Pamięci o Holocauście i przeciwdziałaniu zbrodniom przeciwko ludzkości.

Wyniki tego konkursu zostały ogłoszone 1 czerwca 2005 na uroczystości, która odbyła się w Teatrze Żydowskim.

Finał był połączony z występem uczennic z Kansas, prezentujących pierwszy raz w Polsce sztukę **Life in a Jar (Życie w słoiku)**, opowiadającą o działalności Ireny Sendlerowej.

Warto dodać, że Dzień Dziecka w 2005 roku w Warszawie został ogłoszony przez Prezydenta m. st. Warszawy dniem **Ireny Sendlerowej**.

Tematem trzeciej edycji, **2005/2006**, uczyniliśmy:

Los dziecka w czasach Zagłady – rola Sprawiedliwych wśród Narodów Świata.

Tytuł czwartej edycji, **2006/2007**, brzmiał:

Trudne Wybory.

Okupacja hitlerowska w Polsce, nasilający się terror i nieustanne zagrożenie życia stawiały wszystkich przed ważnymi i zarazem trudnymi wyborami moralnymi.

W stopniu nieznanym wcześniej ludzie musieli rozstrzygać o cudzym i/lub własnym życiu, zdobywali się na postawy heroiczne, zachowywali się podle lub pozostawali obojętni. Dotyczyło to wszystkich obywateli.

Uczestnikom projektu zaproponowaliśmy, by dokonali próby identyfikacji z tymi, którzy naznaczeni strachem, głodem i wyczerpaniem, stawali przed wyborami, które ich przerastały a oznaczały śmierć lub przeżycie. Wobec tak ekstremalnych sytuacji nie można pozostać tylko obserwatorem – trzeba wartościować, oceniać, identyfikować się lub odrzucać.

W roku szkolnym 2007/2008 tytuł naszego projektu miał charakter postulatywny. Gdyby opisywał rzeczywistość brzmiałby następująco:

**Inny znaczy obcy – obcy znaczy wróg – od niechęci do nienawiści
– od nienawiści do agresji.**

Co jest z nami nie tak, jeśli czarnoskóry człowiek nie może spokojnie przejść ulicą, żeby nie zostać zelżony przez zwykłego przechodnia – pytał dziennikarz Gazety Wyborczej z grudnia 2007 r.

A przecież "zwykli przechodnie" to my, nasi rodzice i nasze dzieci. Rola szkoły w kształtowaniu postaw jest nie do przecenienia. Warto młodym uświadomić, że w Polsce sami tylko dlatego mogą czuć się na ulicy bezpiecznie, bo pozornie nie różnią się od pozostałych przechodniów. Jednak "odpowiedni" kolor skóry nie jest dostateczną ochroną przed nietolerancją, rasizmem czy antysemityzmem.

Obchody Dnia Pamięci o Holokauście są dobrą okazją do mówienia o tym w szkole, do pokazywania uczniom zagrożeń płynących z niewłaściwego rozumienia słowa "inny".

W roku szkolnym 2008/2009 zaproponowaliśmy uczniom zapoznanie się z istniejącymi opisami czasów, które później nazwano Holokaustem – czasem zagłady, ludobójstwa.

Strategie przetrwania po aryjskiej stronie w świadectwach mówionych i literaturze.

Rok 2009/2010 to był czas poświęcony refleksji na temat Holokaustu

Ludzie, miejsca, czas - Holokaust moimi oczami

Zachęcaliśmy uczniów do wglądu we własny światopogląd, wrażliwość i wyobraźnię.

20 maja 2010 roku w Warszawie, w klubie Mamele przy Teatrze Żydowskim odbył się finał konkursu na film nakręcony telefonem komórkowym, zatytułowany „Holocaust moimi oczami”.

Laureatki Nagrody Głównej z Liceum Ogólnokształcącego Nr 3 im. Marii Curie-Skłodowskiej w Opolu – Joanna Krzyżowska, Natalia Bieniecka i Agata Wojtczak

Tematem 8. edycji konkursu z roku szkolnego **2010/2011** były

Powojenne losy „dzieci Holocaustu”

Wówczas osoby nazywane „dziećmi Holocaustu” miały już 70 i więcej lat. Świat ich dzieciństwa został unicestwiony. Często nie mieli rodziców. Jeśli nawet ktoś z nich przeżył, był zniszczony fizycznie i psychicznie. Nadal się ukrywał, nie ujawniał swojej tożsamości, nie mówił o przeszłości. Wielu z nas wychowały polskie rodziny, ukrywając prawdę. Spośród nich liczni nigdy nie odnaleźli śladów swojej biologicznej rodziny.

Dlaczego osoby o takiej historii zreszły się i wzajemnie się wspierając powróciły do korzeni?

Niestety, ten temat okazał się trudny. Niewiele osób przystąpiło do konkursu.

9.edycja konkursu realizowanego w latach **2011/2012** dotyczyła

Relacji polsko – żydowskich w latach zagłady

Zadanie konkursowe polegało na napisaniu scenariusza przedstawienia o takiej tematyce i jego wystawienie.

Ogromne zainteresowanie szkół, i następnie spory oddźwięk w lokalnych mediach, znalazł temat 10.edycji projektu z roku szkolnego **2012/2013**, a mianowicie

Poszukiwanie śladów obecności Żydów w przestrzeni lokalnej

Na konkurs wpłynęło 28 prac, z których trudno było wybrać najlepsze.

11. edycja naszego projektu, ogłoszona na rok szkolny **2013/2014**, była zatytułowana

Jan Karski – Sprawiedliwy wśród Narodów Świata

Kierowaliśmy się tym, że rok 2014 został ogłoszony przez Sejm RP Rokiem Jana Karskiego. Zaproponowaliśmy uczniom nowatorską formę pracy konkursowej, polegającą na zrobieniu komiksu. Rezultat był oszałamiający – wpłynęło blisko 60 prac.

W 12. edycji projektu, w roku **2014/2015**, tematem konkursu było wcielenie się w sytuację żydowskiego dziecka przybranego przez polskich rodziców:

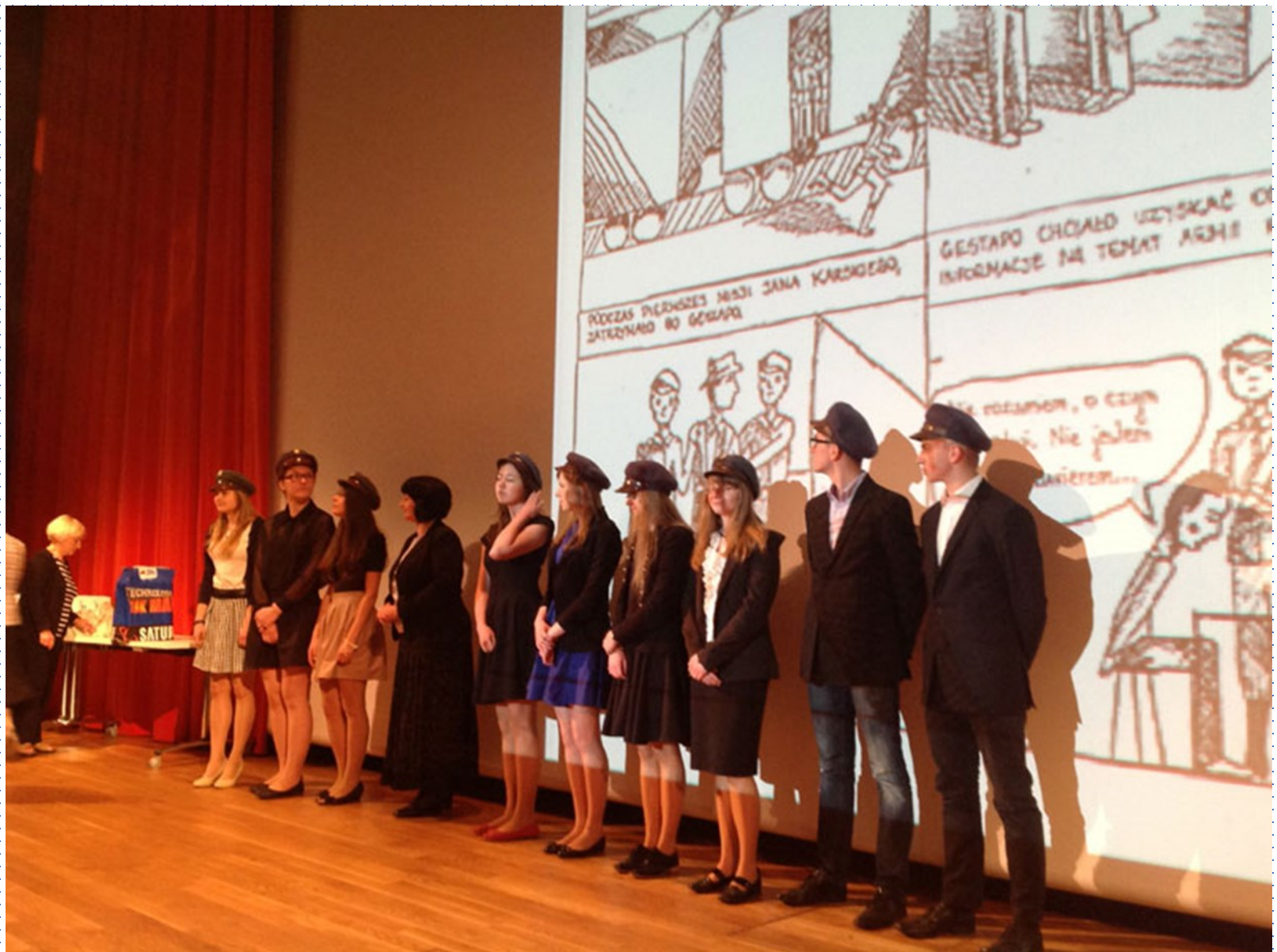
Moi żydowscy rodzice, moi polscy rodzice.

Dwa pierwsze miejsca zajęły: Gimnazjum nr 1 z Tuszyna za pracę

Rozdarta tożsamość

Zespół Szkół – Gimnazjum w Pustelniku, Stanisławów za

Mamusiu, jestem podobny do tatusia, prawda?

W 13. edycji projektu (2015/2016) zachęciliśmy uczestników do ruszenia w teren. Tematem konkursu było odnalezienie miejsc pamięci Zagłady w okolicy:

Miejsca pamięci Zagłady blisko nas.

Podczas uroczystego zakończenia konkursu zwycięskie zespoły opowiadały o ogromnym zainteresowaniu ich akcją wśród miejscowej ludności a także mediów społecznościowych.

Uroczyste zakończenie konkursu i wręczenie nagród po raz kolejny odbywało się w pięknej scenerii muzeum POLIN.

Celem 14. edycji konkursu (2016/2017) było zapoznanie młodzieży z odnalezionym i opracowanym archiwum, w który zgromadzono dokumenty dotyczące życia w warszawskim getcie:

Niech ten skarb dostanie się w dobre ręce

o losach Archiwum Ringelbluma w 70. rocznicę działalności Żydowskiego Instytutu Historycznego im. Emanuela Ringelbluma.

15. edycja programu (2017/2018) posłużyła się wyborem przez Sejm RP Ireny Sendlerowej na patronkę roku 2018. Temat konkursu to

Od pomocy do ratowania. Wzorując się na Irenie Sendlerowej.

Sugerowaliśmy uczniom zaangażowanie się w różne formy pomocy, od pomocy koledze w odrobieniu lekcji po pomoc nad osobami mieszkającymi w domach opieki.

Obecnie przygotowujemy się do przystąpienia do konkursu w ramach 16.edycji projektu, na rok szkolny 2018/2019.

W tym roku przypada 80. rocznica wybuch II Wojny Światowej, zatem temat konkursu powiązaliśmy z tym wydarzeniem:

Sierpień i wrzesień 1939 roku w mojej miejscowości

Liczymy na to, że uczniowie dotrą do wspomnień czy zapisów pokazujących pełne zaskoczenie napaścią na Polskę z jednej strony przez Niemców, z z drugiej przez Rosjan.